

Διεθνής Εταιρεία Φίλων
Νίκου Καζαντζάκη
SYNTHESIS
Ενημερωτικό Δελτίο

Νº 9

δεκέμβριος 2005

ΤΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ
«LE REGARD CRÉTOIS»

Ευχαριστούμε τα μέλη μας, τους συμπαθούντες, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τους πανεπιστημιακούς, τις δημόσιες και ιδιωτικές οργανώσεις, για τα συγχαρητήριά τους σχετικά με το νέο εξώφυλλο της επιθεώρησης και τη 15^η επέτειο από την έκδοσή της. Σας προσκαλούμε να κάνετε γνωστή την επιθεώρηση, να εγγραφείτε συνδρομητές και να εγγράψετε και άλλους συνδρομητές –πανεπιστήμια, βιβλιοθήκες και φίλους. Μπορείτε να λάβετε ένα τεύχος δωρεάν γράφοντας στην εξής διεύθυνση: *Le Regard crétois*, B.P. 45, 01632 Saint-Genis-Pouilly Cedex, France. Τα περιεχόμενα του τεύχους 32, Δεκέμβριος 2005, θα δημοσιευτούν στο επόμενο φύλλο του SYNTHESIS.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΦΙΛΟΣ ΜΑΣ ΑΦΗΣΕ

- Στις 19 Οκτωβρίου 2005 απεβίωσε στην Αθήνα, σε ηλικία 89 ετών, ο Γιώργος Ανεμογιάννης, σκηνογράφος, ενδοματολόγος θεάτρου, ιδρυτής μουσείων και επιφανής μελετητής του έργου του Καζαντζάκη. Η ταφή του έγινε στο Ηράκλειο, παρουσία των συγγενών του, των τοπικών αρχών και πλήθους κόσμου. Παρέστησαν πολλά μέλη της Εταιρείας (μεταξύ των οποίων η κα Κλεοπάτρα Πρίφτη και ο κ. Γεώργιος Στασινάκης) και κατέθεσαν στεφάνους. Το θέατρο χάνει ένα μεγάλο καλλιτέχνη, το Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη, στους Βαρβάρους-Μυρτιά, το οποίο ίδρυσε και εμψύχωσε ο ίδιος, καθώς και η Εταιρεία μας, χάνουν έναν πιστό φίλο. Θα διατηρήσουμε την ανάμνηση ενός εκλεκτού ανθρώπου, απλού, καλλιεργημένου και πάντα διαθέσιμου. Ο αθηναϊκός και κρητικός τύπος αφιέρωσαν εκτεταμένα δημοσιεύματα στη μνήμη αυτού του μεγάλου ανθρώπου. Ο Δήμος Παλαιού Φαλήρου και η Εταιρεία μας θα τον τιμήσουν στις 8 Μαρτίου 2006, ώρα 19.30, στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου.
- Πληροφορηθήκαμε επίσης με θλίψη μας τον θάνατο δύο άλλων μελών της Εταιρείας, της κας Αθηνάς Μπλαζουδάκη-Σταυρουλάκη, κατοίκου Χανίων (Κρήτη) και του κου Pericles Martinescu, κατοίκου Βουκουρεστίου.

Απευθύνουμε στις οικογένειες και τους συγγενείς τους τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια

ΣΕ ΜΝΗΜΗ ΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Όπως και το 2005, η Εταιρεία μας σας προσκαλεί να παραστείτε σε επιμνημόσυνη δέηση που θα τελεστεί στους τάφους τους, στο Ηράκλειο (Κρήτη), το Σάββατο 18 Φεβρουαρίου 2006, ώρα 11.00. Πολλές μαρτυρίες και αναγνώσεις θα ζωντανέψουν τη μνήμη τους.

Η Συντονιστική Επιτροπή σας απευθύνει τις καλύτερες ευχές της για το 2006

ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ (ΚΡΗΤΗ)

Ανοιχτό, μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2006, μόνο τις Κυριακές, από ώρα 10.00 έως 15.00. Από την 1^η Μαρτίου 2006, θα είναι ανοιχτό κάθε μέρα, από ώρα 9.00 έως 19.00. Πληροφορίες: 00 30 2810 741 689, fax: 00 30 2810 742 232, e-mail: info@kazantzakis-museum.gr www.kazantzakis-museum.gr

50ή ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ ΣΤΙΣ 26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1957, ΣΤΟ FREIBURG-IM-BREISGAU (ΓΕΡΜΑΝΙΑ)

Αφίσα

Ο εκλεκτός ζωγράφος Αλέκος ΦΑΣΙΑΝΟΣ φιλοτέχνησε και πρόσφερε στην Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη αφίσα για τα 50 χρόνια από τον θάνατο του μεγάλου Κρητικού. Τον ευχαριστούμε θερμά.

«Έτος Καζαντζάκη»

Με επιστολή μας από 22 Νοεμβρίου 2005, ζητήσαμε από τον Έλληνα Πρωθυπουργό να κηρύξει το έτος 2007 «Έτος Καζαντζάκη».

Γραμματόσημα

Ύστερα από δικό μας αίτημα, τα ελληνικά και κυπριακά ταχυδρομεία αντιμετωπίζουν την έκδοση αναμνηστικών γραμματοσήμων.

Σχολεία

Στις 27 Δεκεμβρίου 2005, στείλαμε επιστολή στην κυρία Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με την παράκληση να καλέσει τους εκπαιδευτικούς να παρουσιάσουν και να μελετήσουν μαζί με τους μαθητές το έργο του Νίκου Καζαντζάκη.

Μορφωτικά ταξίδια (διάρκεια: 10 ημέρες)

- **Καζακστάν και Ουζμπεκιστάν.** Σεπτέμβριος 2007. Ο Νίκος Καζαντζάκης επισκέφτηκε το Αλμάτι, την Τασκένδη, τη Σαμαρκάνδη και την Μπουχάρα το 1929.
- **Κίνα.** Οκτώβριος 2007. Είναι γνωστό ότι ο μεγάλος Κρητικός επισκέφτηκε την Κίνα το 1935 και το 1957 (λίγο πριν από τον θάνατό του).
- **Ελλάδα.** Μάιος 2007. Προβλέπονται επισκέψεις σε Κρήτη, Νάξο (όπου φοίτησε ο Καζαντζάκης σε ένα γαλλικό ρωμαιοκαθολικό κολέγιο), Στούπα, Πελοπόννησος (όπου εκμεταλλεύτηκε, μαζί με τον Ζορμπά, το περίφημο λιγνιτωρυχείο) και Αίγινα (όπου διέμεινε επανειλημμένα και επί μακρό χρονικό διάστημα και όπου έγραψε, κατά τη διάρκεια της ναζιστικής κατοχής, το μυθιστόρημα *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*).

Διεθνή συνέδρια και στοργυλές τράπεζες (πρώτος κατάλογος)

- **Αιάκιο** (Κορσική): *Ο Καζαντζάκης και η Μεσόγειος.*
- **Αλμάτι:** *Ο Καζαντζάκης και η Κεντρική Ασία.*
- **Αθήνα:** *Ο Καζαντζάκης μεταξύ Ευρώπης και Ελλάδας. Ο Καζαντζάκης μεταφραστής και*

μεταφραζόμενος. • **Πεκίνο:** Νίκος Καζαντζάκης, ένας φίλος της Κίνας. • **Κρήτη** (Βαρβάρει-Μυρτιά και Ηράκλειο): Ο Νίκος Καζαντζάκης και ο Κρητικός πολιτισμός. • **Λευκωσία:** Ο Καζαντζάκης και οι νέοι. • **Σόφια:** Ο Καζαντζάκης ταξιδευτής και πολίτης του κόσμου. • **Τιφλίδα:** Ο Καζαντζάκης στον Καύκασο.

ΑΘΗΝΑ: ΝΕΑ ΔΙΚΗ

Εδώ και πολλά χρόνια, πληροφορούμε τακτικά τα μέλη μας, τους συμπαθούντες, τους αναγνώστες, καθώς και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για τη συμπεριφορά του κ. Πάτροκλου Σταύρου (Κυπρίου υπηκόου, κατοίκου Λευκωσίας, τον οποίο υιοθέτησε η Ελένη Καζαντζάκη όταν ήταν 50 ετών και Υπουργός παρά τω Προέδρω της Κυπριακής Δημοκρατίας). Μόλις μάθαμε ότι ενήγγαγε ενώπιον ενός δικαστηρίου της Αθήνας την Ελληνική Κρατική Τηλεόραση, την κα Κλεοπάτρα Πρίφτη, συγγραφέα (έχει γράψει πολλά έργα για τον Νίκο Καζαντζάκη), δωρήτρια και γενική γραμματέα του Μουσείου Καζαντζάκη και πρόεδρο του Ελληνικού Τμήματος της Εταιρείας, την κα Αθηνά Βουγιούκα, συγγραφέα, μεταφράστρια και ειδική του έργου του Καζαντζάκη και τον κ. Γεώργιο Στασινάκη, Πρόεδρο της Συντονιστικής Επιτροπής της Εταιρείας, διότι θεωρεί ότι δυσφημίστηκε από τη λογοτεχνική εκπομπή του κ. Βασίλη Βασιλικού *Άξιον Εστί*, η οποία μεταδόθηκε στις 2 Ιουλίου 2005 (βλ. SYNTHESIS, αρ. 8, Αύγουστος 2005). Ζητάει, όπως και στις προηγούμενες αγωγές του, χιλιάδες ευρώ. Υπενθυμίζουμε ότι δεν υποστηρίζεται –ως προς τις δικαστικές του ενέργειες– από κανένα μέλος των οικογενειών τόσο του Νίκου όσο και της Ελένης Καζαντζάκη. Σε ό,τι μας αφορά, εργαζόμαστε εδώ και 17 χρόνια εθελοντικά, με σοβαρότητα και με την υποστήριξη πολλών ανθρώπων σε όλο τον κόσμο, οι οποίοι είναι εξίσου ανιδιοτελείς με εμάς. Στόχος μας είναι και παραμένει πάντα ο ίδιος: να υπερασπίζουμε και να προωθούμε τον έργο του Νίκου Καζαντζάκη. Θα συνεχίσουμε επίσης να υπερασπίζουμε τη μνήμη της Ελένης, της αφοσιωμένης συζύγου του. Για την ώρα, θα απαντήσουμε στον κ. Σταύρου, δημοσιεύοντας τρεις επιστολές, χωρίς κανένα σχόλιο.

Η επανένδοση στα γαλλικά του έργου του Νίκου Καζαντζάκη

Στις 24 Νοεμβρίου 1992, η κα Frédérique Porretta, λογοτεχνικός πράκτορας της Ελένης Καζαντζάκη, μας έστειλε από το Παρίσι την παρακάτω επιστολή:

Είμαι ευτυχής που έρχομαι σε επαφή μαζί σας χάρη στην υπόδειξη του κ. Bernard Gestin.

Όπως θα σας έχει πει ο ίδιος, εργαζόμαι ως λογοτεχνικός πράκτορας και είχα σοβαρές απογοητεύσεις από την κυρία Καζαντζάκη που μου είχε εμπιστευτεί την πρακτόρευση του έργου του Νίκου Καζαντζάκη, ενώ οι φάκελοι ήταν σε αξιοθρήνητη κατάσταση ή δεν υπήρχαν καν.

Δεν θα ήθελα να σας ενοχλήσω εκθέτοντας όλες τις πικρίες και τις απογοητεύσεις που μου στοίχισε αυτή η δέσμευση. Καθένας σε τούτη τη ζωή έχει να αντιμετωπίσει αργά ή γρήγορα τέτοιες καταστάσεις. Εντούτοις, εκείνο που είναι σκανδαλώδες σε όλη αυτή την ιστορία είναι η ζημιά που γίνεται στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη, το οποίο δεν εκμεταλλεύονται καθόλου με επαγγελματικό τρόπο. Οι χαμένες ευκαιρίες πρέπει σήμερα να φτάνουν τις εκατοντάδες, διότι είναι αδύνατο να διαβιβάσουμε στην κυρία Ελένη Καζαντζάκη τις αιτήσεις που συνεχίζουν να φτάνουν, επειδή έχει διακόψει κάθε επικοινωνία. (Δηλαδή μεταβιβάζω τις αιτήσεις στη διεύθυνση της στη Γενεύη και κανείς δεν λαμβάνει ποτέ καμία απάντηση: οι συστημένες επιστολές παραλαμβάνονται κανονικά αλλά μένουν χωρίς απάντηση). Υπάρχουν τόσοι άνθρωποι, εκδότες, παραγωγοί οπτικοακουστικών μέσων ή ραδιοφωνικών εκπομπών, θεατράνθρωποι, κινηματογραφιστές, οι οποίοι, την εποχή που άρχισα να βάζω κάποια τάξη στις εκδοτικές υποθέσεις του Νίκου Καζαντζάκη, ήταν ενθουσιασμένοι που είχαν βρει επιτέλους ένα συνομιλητή για να συζητήσουν για τις ιδέες τους και τα σχέδιά τους και οι οποίοι εξακολουθούν να απευθύνονται τακτικά σε εμένα, εντελώς απελπισμένοι, γιατί δεν ξέρουν πώς να επιτύχουν τις άδειες τις οποίες χρειάζονται.

Και αυτά χωρίς να λογαριάσουμε όλα τα ποσά που δεν καταβάλλονται πλέον και που αντιστοιχούν σε συμβόλαια που ισχύουν ακόμη. Πρέπει κάθε φορά να παρακαλώ τους εκδότες για να πληρώσουν τα ποσά που χρωστούν και αν κανείς δεν τους τα ζητήσει... μένουν μέσα στα ταμεία τους.

Ειδικά αυτή τη στιγμή έχω τη δυνατότητα να οργανώσω μία έκδοση τσέπης των απάντων του Καζαντζάκη που έχουν δημοσιευτεί μέχρι σήμερα στα γαλλικά. Έχω πράγματι ακόμη αντίγραφα όλων των φακέλων και θα μπορούσα πολύ εύκολα να εξασφαλίσω τη συνέχεια αυτού του σχεδίου και να βεβαιωθώ ότι θα φτάσει σε αίσιο πέρας, αλλά σε ποιον να απευθυνθώ...

Δεν ξέρω τι δικαιώματα έχετε σε αυτή την τόσο θλιβερή υπόθεση, αλλά αν υπάρχει κάτι που μπορεί να γίνει και το οποίο θα επέτρεπε να ξεκαθαριστεί αυτή η τρελή κατάσταση, δεν θα πάω ποτέ να ενδιαφερόμαι για να κάνω κάτι ή τουλάχιστον για να επιτρέψω να γίνει κάτι.

Σχετικά με τη δημοσίευση στα γαλλικά του “Μεγαλέξαντρου”

Ο κ. Gérard Pierrat, μεταφραστής, μας έστειλε από την Αθήνα, στις 13 Μαρτίου 1994, την παρακάτω επιστολή:

Οι τωλαιπωρίες του «Μεγαλέξαντρου», εδώ και τρία χρόνια, είναι αποκαλυπτικές της εσκεμμένης βούλησης να σαμποταριστεί η πρόωθηση του έργου του Νίκου Καζαντζάκη. Ιδού μία σύντομη περίληψη. Το 1991, με υπόδειξη της διευθύντριας των εκδόσεων Sorbier, έρχομαι σε επαφή με τις εκδόσεις Flammarion για το ενδεχόμενο της έκδοσης αυτής στη Γαλλία. Η απάντηση είναι αμέσως ευνοϊκή, με την επιφύλαξη της αποδοχής από την επιτροπή ανάγνωσης, και μου ζητούν να έλθουν πάλι σε επαφή με την κυρία Ελένη Καζαντζάκη ώστε να ετοιμαστεί ένα συμβόλαιο. Τηλεφωνώ στους “πληρεξούσιους”, και και κο Σταύρου, οι οποίοι μου λένε ότι “δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα” και ότι πρόκειται να έλθουν πάλι σε επαφή μαζί μου για να μου το επιβεβαιώσουν. Σιωπή τριών μηνών. Τους τηλεφωνώ άλλη μια φορά. Ναι, υπάρχει ένα πρόβλημα: “η Ελένη δεν θυμάται” αν έδωσε την αποκλειστικότητα των δικαιωμάτων του “Μεγαλέξαντρου” σε έναν λογοτεχνικό πράκτορα, ας περιμένουμε να επανέλθει η μνήμη της. Νέα σιαπή τριών μηνών και νέο τηλεφώνημα εκ μέρους μου: η Ελένη, είναι βέβαιο, δεν θυμάται, παρά τις επίμονες προσπάθειες. Ο κύριος Σταύρου θα κάνει έρευνες στα αρχεία της Γενεύης. Αυτή η κωμωδία της “έρευνας” θα διαρκέσει πάνω από ένα χρόνο, διακοπτόμενη από την προβολή διαφόρων επιχειρημάτων σχετικά με την κατάσταση υγείας του ζεύγους, της Ελένης, με την κατάσταση στην Κύπρο κλπ., για να δικαιολογηθεί η αργοπορία. Στα τέλη του 1992, ύστερα από ένα από τα άπειρα τηλεφωνήματα εκ μέρους μου, μου λένε ότι “δεν υπάρχει πιθανώς πρόβλημα για τα δικαιώματα, ο Flammarion μπορεί να στείλει ένα συμβόλαιο». Γράφω με αυτή την έννοια στον Παρισινό εκδότη, ο οποίοςς εντωμεταξύ είχε αρχίσει, δικαίως, να ανυπομονεί και είχε αναγκαστεί να βγάλει από το πρόγραμμα του το βιβλίο. Και ξαφνικά, κανένα νέο από τον Flammarion. Σκέφτομαι ότι, κουρασμένος, παραιτήθηκε από την έκδοση αυτή. Αλλά όχι! Τον Νοέμβριο 1993, προς μεγάλη μου έκπληξη, λαμβάνω από αυτόν ένα είδος έκκλησης για βοήθεια: παρά την αποστολή επανειλημμένων επιστολών συνοδευόμενων από ένα συμβόλαιο για τους Σταύρου, δεν μπόρεσε ποτέ να επιτύχει μία απάντηση. Τηλεφωνώ ξανά στους “πληρεξούσιους”, ισχυρίζονται ότι δεν έλαβαν τίποτα, πράγμα που δεν ευσταθεί καθόλου. Ζητώ από τον Flammarion να μου στείλει ένα αντίγραφο του συμβολαίου τους που θα τους το πάω εγώ ο ίδιος για να το υπογράψουν. Αυτό γίνεται μερικές ημέρες πριν από τα Χριστούγεννα. Τους βλέπω τότε για πρώτη φορά. Θερμή υποδοχή, «καθήμε κύριε Pierrat, αυτή η υπόθεση καθυστέρησε πολύ». Αλλά δεν υπογράφουν: πρέπει να μελετήσουν το συμβόλαιο! Επειδή διαμαρτυρήθηκα, για να με κάνει μάρτυρα της «καλής πίστης» του, ο κύριος Σταύρου τηλεφωνεί επί παρουσία μου στον Flammarion και παίρνει ραντεβού για τις αρχές Ιανουαρίου 1994. Θα πάει ο ίδιος να υπογράψει το συμβόλαιο επιτόπου. Βεβαίως, δύο μήνες αργότερα, το ραντεβού δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμα, πέσανε και πάλι εμπόδια, και αυτή τη φορά το συμβόλαιο κρίνεται «ελάχιστα κανονικό» (ενώ

πρόκειται για τυπικό συμβόλαιο που προβλέπεται από τη γαλλική νομοθεσία). Θα προσθέσω τέλος ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών ετών, όπου ένας από τους τέσσερις μεγάλους Γάλλους εκδότες και ένας μεταφραστής έστειλαν τόσες πολλές επιστολές και έκαναν τόσα πολλά τηλεφωνήματα, οι Σταύρου ούτε μια φορά δεν απάντησαν γραπτώς ούτε τηλεφωνικώς... Η τεχνική του τοίχου. Και όταν τους σπρώχνουμε στα χαρακώματά τους, κάνουν φαινομενικές παραχωρήσεις που ισοδυναμούν με παρελκυστικούς μακιαβελικούς χειρισμούς. Μου φαίνεται ότι η κοινή γνώμη και οι φίλοι του Καζαντζάκη θα έπρεπε να θεθούν σε συναγερμό για το άδικο που έτσι γίνεται στο έργο, γιατί η περίπτωση μου δεν είναι ασφαλώς η μόνη.

Επιστολή της Εταιρείας προς τον κ. Κώστα Καραμανλή, Έλληνα Πρωθυπουργό και Υπουργό Πολιτισμού

Είμαστε υποχρεωμένοι να σας πληροφορήσουμε ότι, από την ίδρυση της Εταιρείας μας μέχρι σήμερα, αντιμετωπίζουμε πολλές δυσκολίες. Ορισμένες είναι αναμενόμενες για ένα σύλλογο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, άλλες όμως είναι πραγματικά απρόβλεπτες. Θα θέλαμε να σας μιλήσουμε ειδικά γι' αυτές τις τελευταίες.

Αφορούν την επανέκδοση, την έκδοση, τη μετάφραση και τη διανομή των έργων του Νίκου Καζαντζάκη:

1. Η επανέκδοση. Πολλά από τα βιβλία του, και ιδιαίτερα το μεγάλο επικό ποίημα "Οδύσσεια", δεν επανεκδίδονται πια, ούτε στα ελληνικά ούτε σε ξένες γλώσσες. Εξάφηνίζονται λοιπόν λίγο-λίγο από τα ράφια των βιβλιοπωλείων.

2. Η έκδοση. Εκατοντάδες επιστολών του Νίκου Καζαντζάκη, το ημερολόγιό του, οι σημειώσεις του κλπ. δεν έχουν δημοσιευτεί. Όμως οι ερευνητές, αλλά και πολλοί αναγνώστες επιθυμούν να γνωρίσουν και τα ανέκδοτα αυτά κείμενα, ώστε να έχουν μια συνολική εικόνα του συγγραφέα και του έργου του.

3. Οι μεταφράσεις. Πολλοί μεταφραστές που ζητούν να μεταφράσουν έργα του Νίκου Καζαντζάκη στα αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, πορτογαλικά, πολωνικά, ρουμανικά, εσθονικά, καζακικά κ.λπ. δεν παίρνουν καμιά απάντηση από τους διαχειριζόμενους τις εκδόσεις των έργων αυτών.

4. Η διανομή. Όπως έδειξε μια πρόσφατη έρευνα μελών μας σε πολλά αθηναϊκά και επαρχιακά βιβλιοπωλεία, λίγα μόνο βιβλία του μεγάλου Κρητικού προσφέρονται ακόμη προς πώληση, χωρίς να μιλήσουμε για τις χώρες του εξωτερικού όπου τα περισσότερα έργα δεν υπάρχουν καν στα βιβλιοπωλεία.

Για να απαντήσουμε στα πολυάριθμα ερωτήματα που μας απευθύνουν διάφορα μέλη μας, πανεπιστημιακοί, ερευνητές, μεταφραστές, καθώς και όσοι εκπονούν διδακτορική διατριβή πάνω στο έργο του Καζαντζάκη, είχαμε γράψει στην Ελένη Καζαντζάκη για να της επισημάνουμε πόσο ήταν σημαντική και επείγουσα η δημοσίευση των έργων του συζύγου της. Ωστόσο, η κατάσταση της υγείας της δεν της επέτρεπε, όπως φαίνεται, να μας απαντήσει. Τα σχετικά έγγραφα είναι στη διάθεσή σας.

Όσο ζούσε η Ελένη Καζαντζάκη, αλλά και μετά τον θάνατό της, τα δικαιώματα δημοσίευσης των έργων του Νίκου Καζαντζάκη ήταν και είναι στα χέρια του κ. Πάτροκλου Σταύρου, υπηκόου της Κυπριακής Δημοκρατίας και κατοίκου Λευκωσίας. Όμως, παρά τις επαναλαμβανόμενες από το 1983 υποσχέσεις του, δεν δημοσιεύει κανένα ανέκδοτο κείμενο, δεν επανεκδίδει όλα τα έργα που έχουν εξαντληθεί, δεν απαντά στους μεταφραστές και δεν ασχολείται με τη διανομή. Δηλώνει συχνά στον τύπο και σε διάφορους ερευνητές ότι όλα είναι έτοιμα για την πραγματοποίηση αυτών των εργασιών, αλλά δεν δίνει καμιά συνέχεια. Η συμπεριφορά αυτή μας λυπεί, πλην όμως δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα γιατί η Εταιρεία μας δεν έχει το δικαίωμα δημοσίευσης αυτού του έργου.

Ωστόσο, ορισμένοι κληρονόμοι του Νίκου Καζαντζάκη προσέφυγαν στην ελληνική δικαιοσύνη αμφισβητώντας την παραχώρηση από την Ελένη Καζαντζάκη των πνευματικών δικαιωμάτων στον κ. Σταύρου. Εναπόκειται στις δικαστικές αρχές να αποφασίσουν σχετικά. Δεν επιθυμούμε με κανένα τρόπο να αναμιχθούμε σε αυτή τη διαδικασία. Είναι όμως γεγονός ότι οι δίκες που τώρα έχουν ξεκινήσει

θα διαρκέσουν σίγουρα πολλά χρόνια ώσπου να εκδικαστούν οι σχετικές αγωγές, εφέσεις και ενδεχομένως αναιρέσεις στον Άρειο Πάγο και να εκδοθούν οι σχετικές αποφάσεις.

Πιστεύουμε ότι αυτή η κατάσταση βλάπτει σοβαρά το γόητρο του συγγραφέα, τη στιγμή μάλιστα που ετοιμάζουμε για το 2007 σε ολόκληρο τον κόσμο εκδηλώσεις για την 50ή επέτειο του θανάτου του.

Κατά τη γνώμη μας, το πρόβλημα αυτό είναι **εθνικού ενδιαφέροντος για την Ελλάδα** και γι' αυτό το λόγο, εξ' ονόματος της Συντονιστικής Επιτροπής της Εταιρείας μας, όλων των μελών μας και εκατοντάδων θαυμαστών του Νίκου Καζαντζάκη σε ολόκληρο τον κόσμο, σας παρακαλούμε να εξετάσετε, με τη βοήθεια των υπηρεσιών σας, όλα εκείνα τα νομικά και πρακτικά μέσα που θα επέτρεπαν, **πριν από το 2007**, την έκδοση, επανέκδοση και διανομή αυτού του απέραντου έργου που τιμά την Ελλάδα. Είστε πια η μόνη μας ελπίδα.

Θα δημοσιεύσουμε την αντίδρασή του και την αντίδραση των πολιτικών και κρητικών κύκλων στο SYNTHESIS του Απριλίου 2006.

Διευκρινίσεις

- Από την εποχή της υιοθεσίας του από την Ελένη Καζαντζάκη, το 1983, ο κ. Σταύρου επανεξέδωσε μόνο τρία βιβλία, *Ο Φρειδερίκος Νίτσε εν τη φιλοσοφία του δικαίου και της πολιτείας* (Αθήνα 1998), *Όφης και Κρίνο* (Αθήνα 2002) και *Τόντα Ράμπα* (Αθήνα 2005). Περιμένουμε πάντα την *Οδύσσεια*, την *Ιστορία της Ρούσικης Λογοτεχνίας* κ.λπ. Εξάλλου, δεν έχει δημοσιεύσει κανένα ανέκδοτο κείμενο: ταξιδιωτικά, επιστολές, αποσπάσματα από το προσωπικό ημερολόγιο του Καζαντζάκη, ιδιαίτερα το ημερολόγιο από το Άγιον Όρος κ.λπ.

- Στην αθηναϊκή εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ, στις 7 Νοεμβρίου 2005, διαβάζουμε ως προς τις εκδόσεις Καζαντζάκη-Σταύρου: *Τις εκδόσεις των έργων του Καζαντζάκη επιμελείται μια μικρή οικογενειακή επιχείρηση, που απασχολεί έναν έως δύο υπαλλήλους...*

- Στο τέλος Δεκεμβρίου 2005, δεν έχουμε ακόμη καμιά είδηση σχετικά με την απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών πάνω στην αγωγή που άσκησαν συγγενείς του Νίκου Καζαντζάκη κατά του εξ υιοθεσίας υιού της Ελένης.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

- **Μόσχα.** Ο κ. Μιχάλης Πάτσης, που διδάσκει στο πανεπιστήμιο Λομονόσσοφ και είναι μέλος της Εταιρείας μας, μας επισημαίνει ότι *Ο Καπετάν Μιχάλης* διδάσκεται σε αυτό το πανεπιστήμιο δύο ώρες την εβδομάδα, στο 5^ο έτος του Τμήματος Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας. Εξάλλου, το *Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά* διδάσκεται 2 ώρες την εβδομάδα, στους σπουδαστές του 4^{ου} έτους του Τμήματος Κλασικών Σπουδών.

- **Θράκη.** Ο κ. Νίκος Μαθιουδάκης, μέλος της Εταιρείας, ετοιμάζει για το πανεπιστήμιο Δημόκριτος διδακτορική διατριβή με θέμα *Η γλώσσα στο μυθιστορηματικό έργο του Νίκου Καζαντζάκη*.

- **Τιφλίδα.** Ο κ. Zurab Vacheishvili, Πρόεδρος του Γεωργιανού Τμήματος της Εταιρείας και μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής, θα υποστηρίξει στις 17 Ιανουαρίου 2006 τη διδακτορική του διατριβή με θέμα *Οι βυζαντινές παραδόσεις στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη*.

- **Τύνιδα.** Το πανεπιστήμιο της Τύνιδας και η Εταιρεία μας εξετάζουν τη δυνατότητα διοργάνωσης, κατά τη διάρκεια του προσεχούς πανεπιστημιακού έτους, σεμινάριου πάνω στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

- **Ο ένθεος και κατατρεγμένος Νίκος Καζαντζάκης**, της Κλεοπάτρας Πρίφτη, συγγραφέως και Προέδρου του Ελληνικού Τμήματος της Εταιρείας, Αθήνα, 2005.

- Νίκου Καζαντζάκη: **Όφης και κρίνο**, μετάφραση στα ρουμανικά (με τη γραπτή άδεια της Ελένης Καζαντζάκη το 1984) της Alexandra Medrea Danciu, Cluj-Napoca, 2005.

- **Scandalizing Jesus? Kazantzakis's "The Last Temptation of Christ" Fifty Years On**, δοκίμια των Martin Scorsese, Peter Bien and Peter T. Chattaway, συντονιστής Darren J. N. Middleton,

καθηγητής στο πανεπιστήμιο του Τέξας, Νέα Υόρκη, 2005.

- **“Ο Νίκος Καζαντζάκης και το καθήκον του συγγραφέα απέναντι στους τεχνητούς παραδείσους”**, του Χάρη Παπούλια, μέλους της Εταιρείας, *Davar*, επιθεώρηση αισθητικής φιλοσοφίας, αρ. 2, 2005 (δημοσιεύεται στο Reggio Emilia).
- **Ο Καζαντζάκης και το θέατρο**, της Κυριακής Πετράκου, καθηγήτριας θεατρολογίας στο πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 2005.
- **«Nikos Kazantzakis loomingust»** (Το έργο του Νίκου Καζαντζάκη), του Γεωργίου Στασινάκη, λογοτεχνική επιθεώρηση *Looming*, έκδοση της Ένωσης Εσθονών Συγγραφέων, Ταλίν, 8/2005. Μετάφραση και προσαρμογή στα εσθονικά των Merike Riives και Kalle Kassemäa.
- **Deltari**, δελτίο που δημοσιεύεται από το Τμήμα του Σίδνεϊ της Εταιρείας, αρ. 3, Νοέμβριος 2005. Υπεύθυνος σύνταξης: Alfred Vincent.

ΕΝΑ ΜΗΝΥΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ

Η κα Θεοδώρα Τσίγλη, Πρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων της Κόστα Ρίκα, μας έστειλε, στις 5 Δεκεμβρίου 2005, το ακόλουθο μήνυμα που δημοσιεύουμε ευχαριστώντας:

Το 1957, όταν ήμουν μαθήτρια στο γυμνάσιο Χανίων, στην Κρήτη, άκουγα να λένε ότι οι καλλιτέχνες, οι καθηγητές και οι μαθητές απεργούσαν γιατί η Εκκλησία δεν επέτρεπε την ταφή του Καζαντζάκη σε ένα νεκροταφείο και ισχυριζόταν ότι στα βιβλία του την εξύβριζε. Δεν ήξερα ποιος ήταν ο Νίκος Καζαντζάκης. Όλα αυτά προκάλεσαν το ενδιαφέρον μου και διάβασα τους «Αδερφοφάδες» και το «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται». Αγάπησα αμέσως αυτόν τον συγγραφέα. Τα χρόνια πέρασαν. Εγκαταστάθηκα στην Κόστα Ρίκα, όπου έκανα οικογένεια και δίδαξα επί τριάντα χρόνια μαθηματικά στο πανεπιστήμιο. Σήμερα ασχολούμαι με την ελληνική κοινότητα. Είμαι ενθουσιασμένη που έγινα μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη. Με την ευκαιρία της 50ής επετείου από τον θάνατό του, το 2007, ετοιμάζω από τώρα τη διοργάνωση, σε αυτή τη μακρινή χώρα, σε συνεργασία με τους Έλληνες, τους φίλους του Καζαντζάκη, τη Εταιρεία Λογοτεχνών και τη Φιλολογική Σχολή, την προβολή κινηματογραφικών ταινιών από βιβλία του συγγραφέα, καθώς και ένα σεμινάριο δύο ημερών.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΙΣ ΠΕΝΤΕ ΗΠΕΙΡΟΥΣ

Ζητάμε συγγνώμη από τους φίλους μας στην Αυστραλία, το Βέλγιο, τη Βουλγαρία, τη Βραζιλία, τη Γαλλία, τη Γεωργία, τη Δημοκρατία της Τσεχίας, την Ελβετία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία, τον Καναδά, την Κούβα, την Κύπρο, το Μπαχρέιν, τη Ρουμανία, την Πορτογαλία, την Τυνησία και τη Χιλή, γιατί αδυνατούμε να αναφέρουμε τις τελευταίες πολύ επιτυχημένες εκδηλώσεις που διοργάνωσαν.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

- **Αλμάτι (Καζακστάν), 15 Μαΐου 2006.** Θα αφιερωθεί στην προετοιμασία της Γενικής Συνέλευσης της Εταιρείας που θα πραγματοποιηθεί στην Αλεξάνδρεια, τον Δεκέμβριο 2006, καθώς και στις εκδηλώσεις για την 50ή επέτειο από τον θάνατο του Νίκου Καζαντζάκη, το 2007.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

ΣΤΗ ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΤΑΤΖΙΚΙΣΤΑΝ

- Η Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη διοργανώνει εκδηλώσεις στα Πανεπιστήμια του **Μινσκ (Λευκορωσία)** στις 10 Μαΐου 2006 και του **Ντουςανμπέ (Τατζικιστάν)** στις 19 Μαΐου 2006.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

ΤΗΣ 50ΉΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ

- **Βέλγιο, Βρυξέλες:** 12 Φεβρουαρίου • **Γαλλία, Παρίσι:** 21 Ιανουαρίου • **Γερμανία, Βερολίνο:** 20 Απριλίου • **Ελβετία, Γενεύη:** 1^η Φεβρουαρίου • **Λουξεμβούργο:** 11 Φεβρουαρίου.

ΑΛΛΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- **Αζερμπαϊτζάν.** Η κα Shafa Gouliyeva εξελέγη Πρόεδρος του

Τμήματος του Αζερμπαϊτζάν. Τη διαβεβαιώνουμε ότι έχει την πλήρη εμπιστοσύνη μας.

- **Αίγυπτος, Κάιρο,** τέλος Φεβρουαρίου: *Ο Καζαντζάκης ταξιδευτής* (με τους *Αποφοίτους των ελληνικών σχολείων του Κάιρου*).
- **Αυστραλία, Σίδνεϊ,** 12 Φεβρουαρίου: φιλική συνάντηση των μελών και ανάγνωση γύρω από το θέμα *Ο Καζαντζάκης και η θάλασσα*.
- **Γαλλία, Μασσαλία,** 11 Ιανουαρίου (με *Πυθέα και Αλέξανδρο*): *Ο Καζαντζάκης ταξιδευτής*. **Ferney-Voltaire,** 16 Ιανουαρίου (με τον *Ροταριανό Όμιλο*): *Το έργο, η σκέψη του Καζαντζάκη και οι σχέσεις του με τη Γαλλία*. **Divonne-les-Bains,** 27 Φεβρουαρίου (με το *Ανοικτό Πανεπιστήμιο*): προβολή βίντεο και διάλεξη με θέμα *Ανακαλύπτοντας τον συγγραφέα του Ζορμπά*. **Λυών,** 1^η Μαρτίου (με το *Σπίτι της Ευρώπης της Λυών και του Ροδανού* και με τον σύλλογο *Γαλλία-Ελλάδα*): *Οι σχέσεις του Καζαντζάκη με τη Γαλλία και η σκέψη του*.

- **Ελβετία, Γενεύη,** 2 Μαρτίου (με την *Εταιρεία Ιταλικών Μελετών της Γενεύης*): *Ο Καζαντζάκης, η Ιταλία και ο Άγιος Φραγκίσκος*.
- **Ελλάδα, Ρέθυμνο,** Κρήτη, 9 Μαρτίου (με το *πανεπιστήμιο*): *Ο Καζαντζάκης ταξιδευτής στη Μεσόγειο*. **Νεάπολη, Κρήτη,** 10 Μαρτίου (με τον *Δήμο*): *Ο Καζαντζάκης ταξιδευτής*. **Κρουσέρι, Κρήτη** (γενέτειρα της μητέρας του Καζαντζάκη), 12 Μαρτίου (με τον πολιτιστικό σύλλογο «Οι Ασσυρότοι»): *Γύρω από τη ζωή του Καζαντζάκη*. **Χανιά, Κρήτη,** 13 Μαρτίου 2006 (με τις *Αποφοίτους της Γαλλικής Σχολής*): *Ο Καζαντζάκης, η Γαλλία και η σκέψη του*. **Χίος,** 15 Μαρτίου (με τον *Φιλοτεχνικό Όμιλο*): *Το έργο και η σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη*. **Ρόδος,** 17 Μαρτίου (με τον σύλλογο *Κρητών «Ο Ψηλορείτης»*): *Ο Καζαντζάκης ταξιδευτής*. **Κάλυμνος,** 19 Μαρτίου (με τον σύλλογο «*Αι Μούσαι*»): *Το έργο και η σκέψη του Καζαντζάκη*. **Αλεξανδρούπολη,** 21 Μαρτίου: *Ο Καζαντζάκης ταξιδευτής*. **Αθήνα,** 23 Μαρτίου (με τον *Ροταριανό Όμιλο Γλυφάδας*): *Το έργο και η σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη*. **Άργος,** 26 Μαρτίου (με τον πολιτιστικό σύλλογο *Δαναός*): αναγνώσεις και διάλεξη με θέμα *Ο Καζαντζάκης ποιητής*.
- **Ισπανία, Βαρκελώνη,** 18 Απριλίου (με το *Γαλλικό Ινστιτούτο*): προβολή βίντεο και διάλεξη με θέμα *Ο Καζαντζάκης και οι σχέσεις του με τη Γαλλία και την Ισπανία*.
- **Καζακστάν, Αλμάτι,** 16 Μαΐου (με το *Γαλλικό Μορφωτικό Κέντρο* και την *Ελληνική Πρεσβεία*): *Ανακαλύπτοντας τον Νίκο Καζαντζάκη*.
- **Καναδάς, Μόντρεαλ** (με το *πανεπιστήμιο Concordia-Ελληνικές Σπουδές* και τον *Σύλλογο Κρητών*), 19 Φεβρουαρίου: *Η θρησκευτικότητα του Καζαντζάκη*. 21 Μαΐου: *Μουσική εμπνευσμένη από το έργο του Καζαντζάκη*.
- **Κάτω Χώρες, Άμστερνταμ,** 7 Απριλίου (με τον σύλλογο *Ελλήνων επιστημόνων των Κάτω Χωρών*): *Το έργο και η σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη*.
- **Λετονία, Ρίγα,** 11 Απριλίου (με το *πανεπιστήμιο*): *Παραγνωρισμένες όψεις του Καζαντζάκη*.

ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Ευχαριστούμε την Ελληνική Πρεσβεία στη Μαδρίτη, τη διεύθυνση του ξενοδοχείου Galaxy (Ηράκλειο) και το Centre national du livre (Παρίσι) για τη γενναιοδωρία τους.

SYNTHESIS, ενημερωτικό δελτίο. Δημοσιεύεται από τη Συντονιστική Επιτροπή της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, τρεις φορές το χρόνο, στα αγγλικά (Alfred Vincent, Σίδνεϊ), γαλλικά (Γεώργιος Στασινάκης, Meyrin), ελληνικά (Αθηνά Βουγιούκα, Βούλα), ισπανικά (Margarita Larrigera, Μοντεβίдео), πορτογαλικά (Solange Pinheiro, Σάο Πάολο) και ρωσικά (Margarita Madanova, Αλμάτι). Μακέτα: Michel Comte. Σκίτσο: Τάκης Καλμούχος. Dépôt légal: Δεκέμβριος 2005 (ISSN 1764-6103). Διευθύντρια έκδοσης: Yvette Renoux-Herbert (Παρίσι). Ταχυδρομική διεύθυνση: B.P. 45, 01632 Saint-Genis-Pouilly Cedex, France. Τιμή: 1 ευρώ. FAX: ++4122 782 43 18. E-mail: georges.stassinakis@tiscali.ch